

WINDOW EXPO

NL I In samenwerking met Forsiti'A schotelen we een duo-tentoonstelling voor in de Hoornstraat 97 en Kloktorenstraat 22. Vanop de straat kun je de artistieke werken van Helene Pelerin Point Carré en **Malika Aziz** bewonderen.

De multidisciplinaire kunstpraktijk van Malika Aziz omvat schilderijen, collages, sculpturen, videowerken, keramiek, publicaties en veel meer. Binnen haar artistiek parcours focust ze zich via recyclage van materialen op abstractie en de natuur. *'Een aantal jaren terug werd ik ernstig ziek, sinds mijn ziekte helpt kunst maken mij met mijn stress. Het is als therapie.'* - Aziz

De kunstenares **Helene Pelerin Point Carré** focust zich vooral op schilderijen en objecten, maar creëerde ook een reeks juwelen. Binnen haar artistieke praktijk zoekt ze de grens op tussen abstract en figuratief. Ze onderzoekt het alledaagse, en we vinden er thema's als stad en natuur terug. Maar ook filosofische thema's zoals eenzaamheid, liefde, het samen zijn, en onafhankelijkheid binnen een maatschappij nemen een rol in.

'Kunst is voor mij een aangeboren passie, door de situatie waar ik me vandaag in bevind kan ik met mijn artistiek werk dingen communiceren die soms niet zomaar kunnen.' - Pelerin Point Carré

Benieuwd naar meer over Forsiti'A? Blader even door voor een interview met Niels over het project.

FR I Forsiti'A et De Maalbeek présentent une exposition en vitrine réunissant les œuvres de deux artistes multidisciplinaires, Malika Aziz et Helene Pelerin Point Carré. À travers des approches variées mêlant abstraction, nature, quotidien et réflexion sociale, les deux artistes dialoguent avec l'espace public depuis les vitrines du centre communautaire.

FORSITI'A: KUNST ALS KLANKBORD VOOR ALLE BRUSSELAARS

Van creatieve ateliers en allerlei excursies tot grote theatervoorstellingen: Forsiti'A is een Brussels project dat heel wat laagdrempelige kunst- en cultuurervaringen aanbiedt voor een breed publiek. En dat gebeurt ook af en toe in samenwerking met GC De Maalbeek: zo kun je in november en december de werken van Malika en Helene bewonderen in onze Window Expo. Niels Poiz, sociaal-cultureel werker bij HOB0, licht het project toe.

Een sterke samenwerking

'Ikzelf werk bij HOB0, een vzw en dagcentrum voor dak- en thuislozen in Brussel', start Niels. 'Ik werk er binnen het culturele luik, waar ik bijvoorbeeld cultuuravonden organiseer: samen koken, naar theater, cinema, museum... We bieden het hele spectrum van kunst en cultuur in en rond Brussel.'

'Daarnaast ben ik ook betrokken bij Forsiti'A. Daarvoor werkt HOB0 samen met Link=Brussel. Zij richten zich vooral op mensen in armoede en hebben een hele sterke vrouwenwerking. Ze bieden onder andere heel laagdrempelige Nederlandse lessen en sportactiviteiten aan. Forsiti'A zorgt dan voor een culturele aanvulling op dit aanbod. Ook de gemeenschapscentra zijn een belangrijke derde partner in dit project.'

Kunst in alle maten

'We organiseren jaarlijks één grote kunstproductie, dat is het grootste project binnen Forsiti'A, in

samenwerking met mensen uit de kunstwereld. Het duurt meestal 5 tot 8 maanden om zoiets op poten te zetten, afhankelijk van de subsidies en betrokkenen. Daarnaast werken we ook aan kleinere producties, zoals de expo's in GC De Maalbeek'. Veel werk om dat allemaal te regelen? Dat vindt Niels niet. 'De kracht van Forsiti'A ligt in de gemeenschap zelf. Wij zorgen wel voor coördinatie en productie, maar de inhoud en ideeën komen uit de groep. Voor grote projecten werken we ook samen met externen. Vanaf januari starten we hopelijk met ons volgend project, een performatieve installatiekunst met Brusselse kunstenaar Gilles Hellemans, die werkt rond publieke ruimte en videokunst. Wat 't precies wordt, hangt uiteraard nog af van hem en de groep!'

Breed Brussels

'Hoewel HOB0 zich dan specifiek richt op dak- en thuislozen, richt Forsiti'A zich wel op een breder publiek', zegt Niels. 'Er komen dus ook veel mensen via Link=Brussel en de

gemeenschapscentra, net als personen die ooit dak- en thuisloos waren'. We willen een breed Brussels publiek aantrekken uit alle lagen van de samenleving, van alle achtergronden. Wie op zoek is naar iets om te doen binnen de vrije tijd, kunst, theater of cultuur is welkom!'

Dat kan bijvoorbeeld tijdens de maandelijkse bijeenkomsten: 'Elke maand komen we eens samen om te praten over de productie bij een kopje koffie of thee, dat is het ideale moment voor nieuwe mensen om eens langs te komen', weet Niels. 'Mensen komen en gaan, en dat is helemaal oké. Uiteraard moeten we naarmate onze grote productie vordert min of meer tot een vaste groep komen, maar we proberen het laagdrempelig te houden. Iedereen is welkom. We zorgen er trouwens ook altijd voor als we een excursie doen dat mensen zich kunnen inschrijven aan kantsentarium en dat wij bijvoorbeeld de vervoertickets op ons nemen, om het toegankelijk te houden voor iedereen.'

Expo's met De Maalbeek

Bij de nieuwste Window Expo stellen we de werken van Malika en Helene tentoon in de Kloktoren- en Hoornstraat. 'Ik heb Malika en Hélène vorig jaar leren kennen via HOB0', vertelt Niels, 'daar gaf ik toen creatief atelier. Malika is nu niet meer dak- en thuisloos, Helene helaas wel. Malika maakt abstracter werk met gerecycled materiaal; het is speels en een beetje chaotisch, wat fijn is. Helene schildert dan weer meer figuratief en analytisch, en werkt ook met foto's. Ze zitten beide op die lijn tussen dat schilderkunstige en abstracte, maar drukken er wel hun eigen stempel op.'

Interesse? Meer info?

- Kom langs bij Link=Brussel: Marcqstraat 17, 1000 Brussel
- Stuur een mail naar margo.hollemans@hobo.brussels
- Kijk op forsitia.org
- Meet the Artist: 12 december om 17:00 bij GC De Maalbeek!

FORSITI'A?

Forsiti'A komt van de forsythia, een struik met gele bloemen die uitbundig bloeit en heel resistent is. De bloem symboliseert de kracht van de groep en duikt nog af en toe op in hun projecten.

FR | Forsiti'A est un projet artistique et culturel, une collaboration entre HOB0, Link=Brussel et les centres communautaires. Il offre des productions artistiques collectives, favorisant l'expression créative et l'inclusion sociale à travers des ateliers, des productions et des expositions. Ils organisent en novembre et décembre une exposition au GC De Maalbeek.

FOTO

2

4

BUREN VAN DE MARKTEN

Sonoreille

Sonoreille bewandelt samen met de artiesten van onze sociaal-artistieke werking Forsiti'A de geluidsgolven van de stad, waar elke klank een verhaal fluistert. De artiesten vangen verborgen geluiden op en laten deze, na eigen interpretatie, weerklinken. Doorheen verschillende ateliers leren ze - samen met makers Max-Lena Vanden Eynde en Aisha Adepoju - de eerste kneepjes van het vak om hun verhalen te vertalen naar een audiowandeling.

■ Hoe is Sonoreille tot stand gekomen? Wat houdt het project juist in?

Max-Lena: Vanuit De Markten kreeg ik de vraag om een participatief artistiek project op te starten en zo ben ik bij Aisha terechtgekomen. Samen zijn we aan de slag gegaan met een tiental deelnemers van Forsiti'A, die totaal geen ervaring hadden met geluid. Via een traject van workshops hebben we ze proberen onderdompelen in de audiowereld. Elke week kregen ze de opdracht om iets uit hun omgeving op te nemen en we merkten al snel dat dat bijna verslavend werkte. Ze werden in hun dagelijks leven veel aandachtiger voor geluiden die hen zijn opgevallen.

"We willen hen de wereld op een andere manier laten beleven."

Sonoreille © Max-Lena Vanden Eynde

Aisha: Hoe theoretisch, complex of vaag onze workshops soms ook waren, ze namen er altijd dingen uit mee en dat was eigenlijk onze intentie. De insteek van de workshops was ook echt om hen de wereld op een andere manier te laten beleven. Geluiden zijn er overal en het imaginaire dat je daaraan kan koppelen staat ter beschikking van iedereen. We wilden hen de tools geven om op een andere manier te kijken en te luisteren.

■ Hadden jullie al ervaring met dit soort projecten?

Max-Lena: Niet echt nee. Ik ben audiomaker en Aisha is documentairemaakster en dat maakt dat we elkaar heel goed aanvullen. Vanuit mijn opleiding heb ik meer die technische achtergrond, maar Aisha heeft meer ervaring in de sociaal-culturele sector. Ik denk dus dat we daarin een goede balans hebben gevonden. Sonoreille gaat veel meer over storytelling, over beelden en ideeën tot stand brengen. Voor Aisha is het een uitdaging om enkel op audio te focussen, en voor mij is het totaal nieuw om op haar verhalende manier te werken. Het eindresultaat van dit project wordt een audiowandeling waarin de verhalen van de deelnemers zitten rond het algemeen thema 'de weg kwijtraken'.

■ **Charif, jij bent een van de artiesten, hoe ben je in contact gekomen met dit project?**

Charif: Ik ben enkele maanden geleden bij Sonoreille terechtgekomen dankzij Forsiti'A en zo heb ik Max-Lena en Aisha leren kennen. In het begin wist ik heel weinig over het onderwerp, ik had er ook geen ervaring mee, maar dankzij de workshops heb ik veel dingen kunnen ontdekken. Ik heb geleerd hoeveel verschillende soorten microfoons er zijn, hoe je geluiden kan opnemen en

"We hebben onze oren leren gebruiken om kunst te maken."

daarmee een podcast in elkaar kan steken. Dat heb ik allemaal ontdekt dankzij Sonoreille. We hebben onze oren leren gebruiken om kunst te maken.

■ **Kunnen jullie iets meer vertellen over jullie eigen ervaring? Wat waren de uitdagingen?**

Aisha: Het was heel interessant omdat we op voorhand niet wisten of de deelnemers al kennis hadden van audio. Van daaruit zijn we dan begonnen met wekelijkse opdrachten om hen te introduceren in deze kunstvorm en toe te werken naar het punt waarop ze zelfstandig kunnen creëren. Het is voor ons fijn om te zien dat er zoveel enthousiasme is binnen de groep en dat de mensen er ook echt actief mee bezig zijn.

Tijdens de workshops viel ook op hoe verschillend elk stuk is: sommigen

zijn verhalenvertellers en anderen zijn bijvoorbeeld meer geïnteresseerd in verschillende opnameapparatuur. We proberen die flexibiliteit te behouden in het creatieproces door de deelnemers individueel te begeleiden en samen te zoeken naar de beste manier om hun verhalen te vertellen.

Charif: Dankzij deze ervaring heb ik geluid als kunstvorm

FR Sonoreille parcourt les vagues sonores de la ville aux côtés des artistes de notre initiative socio-artistique Forsiti'A, où chaque son murmure une histoire. Les artistes captent des sons cachés et, après les avoir réinterprétés, les font résonner à nouveau. À travers divers ateliers, ils apprennent - en collaboration avec les créateurs Max-Lena Vanden Eynde et Aisha Adepoju - les premiers rudiments de l'art pour transformer leurs récits en une promenade sonore.

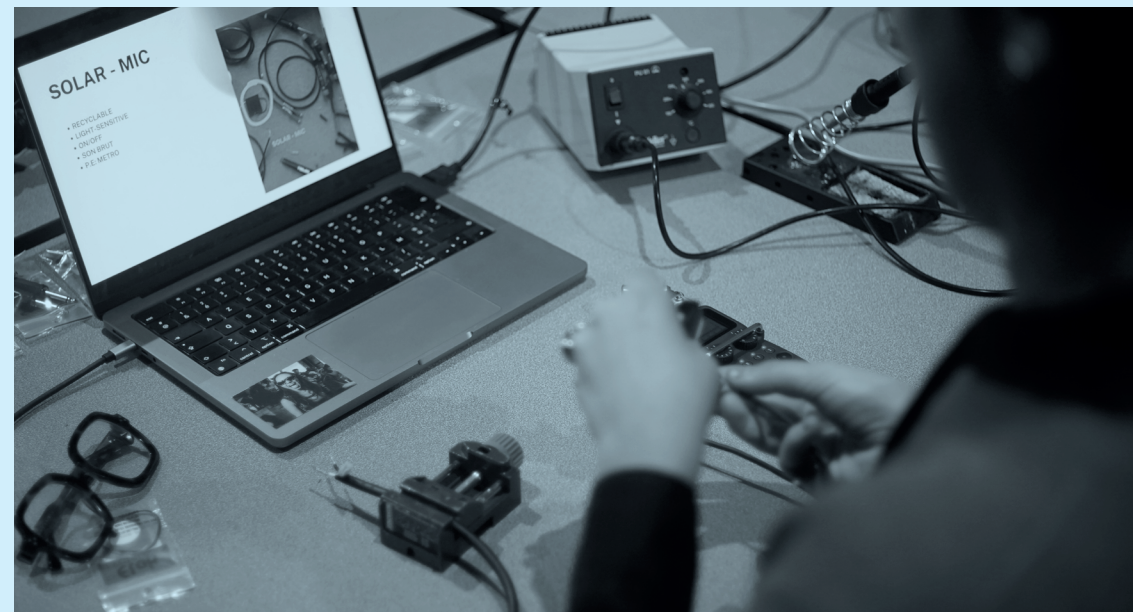
ontdekt. Ik had al eerder deelgenomen aan artistieke projecten, maar daarin was ik steeds met het visuele bezig. Ik was het gewoon om met mijn handen te werken en schilderijen te maken, maar Sonoreille heeft me uitgedaagd om anders te denken: niet visueel, maar auditief. Daardoor heb ik een nieuwe inspiratiebron ontdekt die me toelaat om met een nieuwe blik naar de wereld rondom mij te kijken. Ik interpreteer de dingen door de manier waarop ik denk en voel, en dat is voor iedereen anders. Het mooie aan kunst is dat het de kracht heeft om die gevoelens te vertalen en zo iets waardevols te bekomen.

■ **Nina Daelemans**

Het eindresultaat van Sonoreille wordt op 11 en 12 januari voorgesteld in de vorm van een audiowandeling met als centraal thema 'de weg kwijtraken'. Alle artiesten hebben de vrijheid gekregen om een audiotukje te maken rond dit thema en er hun eigen interpretatie aan te geven. We nodigen je uit voor de audiowandelingen op zaterdag 11 januari van 11u tot 12u en van 15u tot 16u, en zondag 12 januari van 15u tot 16u. Vertrekkende vanuit De Markten.

Op vrijdag 7 februari wordt Sonoreille als een van de projecten van Forsiti'A voorgesteld tijdens de presentatie in De Markten.

Sonoreille © Max-Lena Vanden Eynde

FORSITI'A >SIRENS #4

FORSITI'A IS OPNIEUW IN VOLLE CREATIE...

ANNE-CLAIRE

Het gezelschap brengt mensen met een passie voor kunst & cultuur en goesting om te creëren uit alle hoeken van Brussel samen. In samenwerking met kunstenaars maken de artiesten kennis met verschillende kunstpraktijken, -disciplines en methodieken en worden co-creatieve trajecten op poten gezet.

Sinds mei dit jaar werken we samen met Younes Baba-Ali en Kanal. Younes focust op de gewoontes binnen een maatschappij. Hij plaatst zichzelf kritisch tegenover gebruiken, meer bepaald de geluiden waaraan we als volk gewoon zijn. Deze kunstenaar gaat onder andere in de publieke ruimte aan de slag. Hij meet en mengt technologie, objecten, geluid, video en fotografie met politieke, sociale en ecologische kwesties.

DIANA

Het nieuwe project van Forsiti'A is genaamd 'Sirens #4'. We werken rond geluiden in de stad en daarbij hoort ook het opnemen van geluid, aan de hand van o.a. micro-opnames, interviews,...

In het weekend van 8, 9 en 10 september gaan wij over tot een voorstelling tijdens Brussels gallery weekend en werken we verder naar een live radio-uitzending.

Maak nu reeds kennis met enkele van de artiesten die deelnemen aan dit traject.

Anne-Claire mocht al ervaring opdoen bij 'Le Cifas', een project gedragen door Nicolas Mouzet-Tangawa. Daarnaast heeft zij een passie voor schrijven en lectuur. Anne-Claire kwam via Cultureghem vzw in contact met Heike Langsdorf. Met

FABIENNE

'Radical hopes' nam ze deel aan de verschillende artistieke projecten die hieronder vielen.

Sirens #4 is volgens Anne-Claire een binoom. Ze mocht aan de hand van dit project deelnemen aan zangateliers en mocht ook de publieke ruimte gaan verkennen en al de geluiden die we als volk zo gewoon zijn. Dit alles in een gezellige sfeer met een toffe groep.

Diana is een gepassioneerde muziekliefhebster. Ze speelt zelf traditionele Mexicaanse muziek, 'son jarocho' en zet haar radio graag loeihard. Samen een radio-uitzending gaan maken, heeft haar voornamelijk aangetrokken aan het project van Younes. Diana kent Forsiti'A via Hobo vzw, één van de drie partners binnen Forsiti'A. Daar neemt ze

al een aantal jaren deel aan het aanbod van activiteiten.

Ze omschrijft Sirens #4 als een project waarbij mensen leren communiceren en zichzelf uitdrukken in publieke sfeer. Geluid is van zo'n groot belang. Hier mogen we dit in de verf zetten!

Muktar maakt reeds vijf jaren deel uit van het Forsiti'A-team. Zijn ervaring ligt voornamelijk in theater en muziek. Verder is tekenen altijd een deel van zijn leven geweest. Hij is steeds aanwezig om bij te leren en komt altijd met een glimlach naar de ateliers! Tenslotte heeft Fabienne reeds een aantal theaterlessen gevolgd sinds ze acht jaar was. Ze mocht deelnemen aan een aantal kleine voorstellingen voor de culturele dienst van het OCMW van

MUKTAR

Sint-Gillis, onder Libertalia vzw. Ze is sinds twee jaren lid van Forsiti'A en andere culturele activiteiten zoals 'Le cri des tortues disparues', een voorstelling die plaatsvond in juni vorig jaar vanuit De Markten.

Fabienne voelt zich thuis in de groep van Sirens#4. Het is een totaal nieuwe ervaring voor haar. We leren elkaar allemaal kennen op een zeer respectabele manier, allemaal met onze eigen achtergrond. We worden natuurlijk goed gecoacht door Younes en zijn partner in crime, Aude!

Forsiti'A is een samenwerking van De Markten, Hobo en Link=Brussel.

3 VRAGEN AAN FORSITI'A

© FORSITI'A

Isabelle Lentz, Timothée Baminla Lambony en Jenny Schoonyans van Forsiti'A.

'Met een bonte mix op het podium'

BRUSSEL – Laplan, het sociaal-artistiek project van GC De Markten, en Hobo, het dagcentrum voor thuislozen, zetten hun samenwerking in de verf met de oprichting van een echt amateurtheatergezelschap. Forsiti'A bundelt stadsbewoners met een heel verschillende achtergrond. Vlak voor Kerstmis gaat Medea, hun eerste voorstelling, in première.

Wat betekent het voor u persoonlijk om mee te spelen in Medea?

Isabelle Lentz: "Ik vind het heerlijk. Theater is altijd mijn passie geweest. Ik hou van de directe interactie met het publiek, en zelfs van de stress die erbij komt kijken. Die stoort me veel minder dan de stress in het dagelijkse leven. Bovendien raakt het stuk me ook persoonlijk erg diep. Eigenlijk vertelt het een beetje het verhaal van mijn leven. In herken het leed van Medea en Kalliope, de twee rollen die ik speel. Die laatste heeft haar zoon verloren. Ik verwerk op dit moment ook een breuk met mijn zoon, die ik heel erg mis. Op de scène staan helpt me om daarmee om te gaan."

Hoe verloopt het samenspel met de andere acteurs die elk hun eigen afkomst en verleden meebrengen?

Timothée Baminla Lambony: "Heel goed. We staan met een twintigtal mensen op het podium, en ik vind het echt een prima mix van nationaliteiten en achter-

gronden. Zelf kwam ik twee jaar geleden in België aan, vanuit Togo. Eigenlijk ben ik plastisch kunstenaar. Maar ik ben ook altijd geïnteresseerd geweest in theater, alleen heb ik nooit de kans gekregen en de tijd gehad om die passie te ontwikkelen. In Togo was ik meer bezig met mijn schilderwerk en ook in Brussel exposeerde ik al. Maar nu ik het podium ontdekt heb, kan ik er precies niet meer mee stoppen."

Wat spreekt u het meest aan in Forsiti'A?

Jenny Schoonyans: "Het sociale. Ik ontmoet graag mensen uit verschillende werelden, zowel mannen als vrouwen, werkende mensen en sans-papiers,... Voor mij is elke zaterdag, wanneer we repeteren, het moment om het eens over andere dingen te hebben dan het werk. Zelf ben ik een open boek, maar ik help ook anderen graag hun timiditeit te overwinnen, want mensen kunnen hier dingen vertellen die ze nergens anders kwijt kunnen. Ook buitenlanders zonder papieren hoeven zich bij ons niet te generen. Iedereen is welkom."

Tom Peeters

Medea/Médée (tweetalige voorstelling, € 6/8) door Forsiti'A in De Markten, Oude Graanmarkt 5, Brussel op 20-21/12 (20.00) en 22/12 (15.00). Reservaties via 02-512.34.35, demarkten@demarkten.be, www.demarkten.be

DECEMBER IN DE MARKTEN

FORSIT'A SPEELT: MEDEA MEDÉE

Ik wil alleen maar dat jij mij graag ziet

Wat een queeste moest worden voor Jason, werd een allesverslindende liefde voor Medea. Maar wat als de sociale ambitie groeit en deze liefde vervangbaar wordt? De grens tussen een verslindende passie en een alles verterende haat blijkt heel fragiel. Liefde wordt vernietigend. Het ondenkbare wordt mogelijk...

Forst'i'a is een nieuw Brussels theatergezelschap. Na drie geslaagde samenwerkingen tussen Laplan/De Markten en Hobo was het tijd om een volgende stap te zetten. Het sociaal-artistiek project duurzaam maken, herkenbaar maken en het een plaats geven in de stad, in Brussel. Daarom kreeg het samenwerkingsverband een eigen naam: Forst'i'a. Het is een gezelschap met een wisselende bezetting, open voor iedereen die (theater) wil spelen. Forst'i'a is eigen aan de stad, werkt met zijn kracht en

die van de bewoners. Het wil theater maken, theater vertalen voor en door de stadsbewoners, eerlijk en zonder pretentie. De naam vindt zijn oorsprong in het kleine gele bloempje dat elk jaar de lente roept en tuinen en parken kleurt.

- **Vrijdag 20 en zaterdag 21 december om 20u, zondag 22 december om 15u. Zaterdag 23 december volgt Barcamp Jandl om 22u.**
- **Reservatie: demarkten@demarkten.be of 02 512 34 25**
- **Toegang: 8/6 €, cultuurwaardebon welkom**
- **De voorstelling is tweetalig (Ned.-Fr.)**

© De Eindhoven

© Eindhoven

HET KONINGSPLEIN

Het classicistische plein werd ontworpen ter gelegenheid van de vijfentwintigste verjaardag van de regeerperiode van landvoogd Karel van Lotharingen in 1776. Op het plein is de kerk van Sint-Jacob-op-Koudenberg prominent aanwezig. Ongeveer op de plaats van het huidige plein lag vroeger het Balieplein, het exerciteterrein van het Paleis op de Koudenberg. Dit paleis werd in 1731 door een brand vernield. Onder het Koningsplein ligt ook de zogenaamde 'Isabellastraat', een oude straat die het paleis van Albrecht en Isabella verbond met de Kathedraal van Sint-Michiël en Sint-Goedele. De Parijse architect Barnabé Guimard liet de straat op het einde van de 18de eeuw overnemen in het kader van de aanleg van het Koningsplein, met de bedoeling ze om te vormen tot kelders.

Het plein is vooral een trekpleister voor de talloze toeristen die hier in de onmiddellijke omgeving de bezienswaardigheden komen bewonderen.

net wel en wee van net leven en de grootstad. *C'est pas parce que tu t'arrêtes de pédaler que ton vélo va s'arrêter*, zo heet de tweetalige voorstelling.

Ze zingen over eenzaamheid, opgroeien zonder moederliefde, samenleven in de stad of de kleine geneugten van het leven. "Een heel rijk programma", vindt zanger Freddy Daillieu (53). Hij vertelt dat alle deelnemers bij aanvang een leeg schriftje kregen, waarin ze mochten schrijven wat ze wilden. "Goede en slechte ervaringen, herinneringen of toekomstdromen. Alles uit deze voorstelling komt van de mensen zelf."

Forsiti'A is een project van drie Brusselse organisaties: CG De Markten, dat cultuurverhalen wil brengen van mensen en verhalen die niet gehoord worden, Hobo vzw voor thuislozen, en Link=Brussel, dat werkt aan de interculturele samenleving. Eerder al bracht het gezelschap *Faust* op de planken, deze keer schreef de groep zelf de voorstelling, onder begeleiding van professionele muzikanten, zoals acteur en muzikant Hans Van Cauwenberghe en bassist Otto Kint.

Regen op het raam

Twee keer per week kwam de groep samen om de thema's uit te diepen en aan de teksten te schaven. "Iedereen heeft een ander perspectief op de nummers. In 'Le Vide' zingen we 'laat mij in mijn leegte'. Voor sommigen gaat dat over eenzaamheid, maar het kan ook over bescherming gaan", zegt Daillieu. Ze hebben het ook gehad over de dingen die mensen blij maken. "Ik heb op straat geleefd, regen en kou gekend. Als ik nu de regen hoor tikken op het raam, dan is dat een zalig gevoel."

Nadia Hadad (43) knikt. Zij vertelt dat het nummer 'La Liberté' dan weer vooral geschreven is door iemand die een dictatoriaal regime ontvluchtte en een gevangenisstraf heeft uitgezeten, maar anderen vertelden hoe ze vastzitten in een relatie, of dat ze verlangen naar een wetmatig bestaan. "In dat nummer zit een zekere colère. Iedereen streeft naar zijn eigen vrijheid."

Dat sociaal-artistische gezelschappen het reguliere culturele circuit halen, gebeurt maar zelden. Sympathiek maar knullig is het gangbare idee. "Een grove misvatting", vindt Karel

'Ik heb moeten wennen aan de overdonderende openheid. Hier kreeg ik vragen over mijn seksleven nog voor ik mezelf had voorgesteld'

NADIA HADAD (43)
FORSTITI'A

► Forsiti'A brengt eigen nummers over het wel en wee van het leven en de grootstad. 'Alles uit deze voorstelling komt van de mensen zelf.' © WOUTER VAN VOOREN

expertise groeit. Het is mogelijk om met veel respect de verhalen van deze mensen te vertellen, binnen een theatrale vorm."

Forsiti'A brengt volgens hem kleine, echte verhalen waarmee geraakt wordt aan een gemeenschappelijke kern. Toevallig was de première gepland in de week van de Brusselse lockdown in november, wat hen niet verhinderde om te spelen. De voorstelling werd toen erg enthousiast onthaald.

Heftige gesprekken

"In het samen zingen alleen al zit een speciale kracht, die periode was het eens zo sterk." Het gezelschap staat volgens Vanhaesebrouck ook voor iets dat we een beetje kwijt zijn geraakt: een nieuwe, Brussels populaire cultuur, niet te verwarren met commerciële massacultuur.

Hadad houdt zich in het dagelijkse leven bezig met thermodynamica en de belangen van mindervaliden. Ze belandde bij Forsiti'A toen ze naar een filosofieavond wilde in De Markten, maar zich van zaal vergiste. "Het was een toffe groep, ze hielpen me mijn jas uit te doen en gaven me koffie."

De gesprekken hier zijn heftig, en soms is het ruzie. Hadad: "Sleutelen aan iemands tekst is alsof je aan iemands ziel peutert." Maar ze heeft hier mensen ontmoet die ze anders nooit zou leren kennen en de verhalen van anderen hebben haar leren relativeren, zoals Abdoulaye Gueye Badi, een asielzoeker uit Senegal die in de groep een soort familie gevonden heeft.

Hadad: "Ik heb wel moeten wennen aan de overdonderende openheid. Hier kreeg ik vragen over mijn seksleven nog voor ik mezelf had voorgesteld. Maar het heeft mij wel veranderd."

Volgens Vanhaesebrouck past de keuze voor Forsiti'A in een poging om het festivalprogramma zo breed mogelijk te houden, ook door bijvoorbeeld Circus Ronaldo te vragen. "We vergeten dat de podiumkunsten een niche vormen, op de planken en in de zaal. Ik ben een grote verdeder van sociaal-artistisch werk. Het is een praktijk die mensen die vaak niet sterk zijn, wel kan bekrachtigen."

C'est pas parce que tu t'arrêtes de pédaler que ton vélo va s'arrêter is vrijdag en zaterdag te zien in De Studio in Antwerpen.

'Alleen samen gaan we het redden'

Het Theaterfestival keek bij de aftrap gisteren verder buiten de eigen coulissen dan ooit. Wouter Hillaert pleitte er in zijn 'State of the Union' voor om het individualisme achter te laten en zich te verbinden tot een gemeenschap.

VAN ONZE REDACTEUR
GEERT SELS

Wat vermag theater onder terreur dreiging vier? Het resultaat is de komende elf dagen te zien in Antwerpen, gaststad voor deze editie van het Theaterfestival.

Voor het theater de zalen induikt, maakt het traditioneel pas op de plaats voor een State of the Union (zie blz. 40). Dit jaar hield criticus en activist Wouter Hillaert de achterban een spiegel voor. 'Zijn we niet *fucking* afgedreven van waar het ons echt om ging?', vroeg hij zich af. Na de verworvenheden van de generatie van de tachtigers, is het tijd voor een nieuwe stap, voorbij de status-quo.

Radicaliseren, was een van de lijnen in zijn betoog. Niet per se wat er op toneel te zien is, want daar zijn onderhand elke inhoud en acteerwijze, elke ontmaskering van misstanden of elke denkbare provocatie mogelijk. Ze zijn in de loop der jaren zelfs wat afgebot. Die onafhankelijkheid heeft het theater wel verworven.

Het zijn veeleer de groepen die

Forsiti'A groeide van onderuit en haalde het Theaterfestival. © Lief Verbeeck

een portie radicaliteit kunnen gebruiken in hun organisatie. 'We hebben een tweede Vlaamse Golf nodig: een van onze instellingen.' De huizen hebben zich geprofessionaliseerd tot geoliede machines, maar dat werkt verlamdend. Naïviteit, fantasie en een wilde daadkracht om in een avontuur te springen (omdat het moet!) zijn er

**'Zijn we niet
"fucking"
afgedreven van
waar het ons
echt om ging?'**

bij ingeschoten.

Meer alternatieve initiatieven kunnen de podiumkunsten deugd doen. Jonge makers, nieuwe stemmen, meer kleur, verse ideeën. Soms spelen die projecten zich buiten de gekende zalen af, zo klonk het nog bij Hillaert.

Van de dingen die hij aanhaalt, zien we nochtans al de eerste tekenen. Zo trok de KVS een jaar lang de Brusselse wijken in met Toc Toc Knock. Simon Allemeersch vestigde zich een jaar in een appartement en richtte daar zijn atelier in. Lotte van den Berg maakt voorstellingen op basis van gesprekken; zonder respondent geen voorstelling. Het jonge Ballet Dommage doet met zijn voorstellingen Gentse wijken aan en speelt in garages.

Het zijn vaak jonge makers die vertrouwd zijn met het netwerkdelen van de nieuwe media. Ze schikken zich onder één paraplu en vinden elkaar in cocreatie. Ze vinden hun weg van onderuit. Een mooi voorbeeld is de productie van Forsiti'A, die de selectie van het Theaterfestival haalde. Ze ontstond toen een groep amateurzangers elkaar vond in Brussel. Zijn onafhankelijkheid gaat het theater maar kunnen behouden als het zich verenigt, vond Hillaert. 'Waar gaan we samen een vuist voor maken, in plaats van elk apart ons vingertje op te steken op het kabinet?' Ieder werkt te veel voor zich, claimt een artiest en zit op een eiland.

Middenveld

'Er is nood aan een constructief gebaar,' zei Hillaert, 'en aan verbinding.' Die kan zich voordoen tussen kunstenaars, maar ook tussen theater en andere kunstkakken. Of, nog ruimer, met het brede middenveld. Op dat punt ging kunst naadloos over in activisme, en in een warmmaker voor Hart boven Hard.

Van die burgerbeweging las Herman Van Goethem, rector van de Universiteit Antwerpen, een tekst op het podium. Die wordt straks voorgelezen in klassen, aula's, schouwburgen en jeugdhuizen. Hij heeft het over 'plekken die verrijken zonder directe winst na te streven'. Maar: 'Sorry, die kunnen we u niet meer garanderen.'

BLZ. 40 *Opinie*

Het verhaal van de eenzame Jordy, de kansarme jongen die door ontbering dood werd aangetroffen in een tentje aan de Gentse Blaarmeersen, hield de voorbije weken het hele land in zijn greep. Daarbij werden sociale organisaties en straathoekwerkers vaak in het vizier genomen. Maar in Brussel vallen er ook heel wat positieve verhalen te rapen. Dat mocht Hans Moyson (32), overdag actief bij *De Standaard* en 's avonds huisbewaarder van Gemeenschapscentrum De Markten, een jaar lang van op de eerste rij ervaren. "Zeker in Brussel nemen straathoekwerkers de polsslag van de stad. Zonder hen is er geen correcte diagnose van de problematieken."

"Als je een jaar lang in een gemeenschapscentrum in het midden van de stad woont, kom je in aanraking met de diversiteit van de stad in al haar facetten," vertelt Moyson. Als huisbewaarder van GC De Markten gingen alle deuren - letterlijk - voor hem open. Ook die van de toiletten van het centrum, waar hij keer op keer dezelfde vrouw aantrof die de sanitaire voorzieningen als uitvalsbasis gebruikte. "Ze kwam zich wasen en ging hier naar het toilet, maar vaak waren er ook minder prettige tafereelen. Ze rookte in de toiletten en gebruikte drugs. Vaak vond ik verbrande aluminiumfolie, die ze kwaad achterliet toen ik haar bij het afsluiten naar buiten begeleidde. Soms sloot ze zich op in de toiletten om er te kunnen overnachten," herinnert Moyson zich. Toen de vrouw enkele maanden later niet meer kwam, was Moyson aanvankelijk ongerust. Tot hij van straathoekwerkers te horen kreeg dat ze de vrouw aan een opvangplaats hadden kunnen helpen. "Enkele maanden later zag ik

de vrouw in kwestie opnieuw. Ze zag er gezond uit, was voor rede vatbaar en kon een gesprek aangaan. Ze vertelde dat ze in een appartement woonde. Ze leek in geen enkel opzicht meer op de vrouw die ik elke avond vreesde dood aan te treffen."

HANS MOYSON

© SVB

Eindredacteur bij *De Standaard* en huisbewaarder van Gemeenschapscentrum De Markten in het hartje van de stad.

Verloren schoonheid

Voor Moyson is het niet het enige verhaal dat het belang van straathoekwerkers illustreert. "Ik heb hier een fantastisch persoon leren kennen. Pas later kwam ik er achter dat hij acht jaar op straat had geleefd met een alcoholverslaving. Ik vraag me af hoeveel schoonheid verloren gegaan zou zijn als hij niet van de straat was geplukt door straathoekwerkers." Ook het sociaal-artistieke theaterproject Forsiti'A ligt Moyson nauw aan het hart. De groep bestaat uit mensen van alle sociale lagen en achtergronden en herbergt ook een aantal kwetsbare mensen. "Bijgestaan door sociale werkers en professionele muzikanten hebben zij een ronduit fantastische voorstelling op poten gezet. Wat volgde was een aantal volle zalen, een cd, aandacht in alle kranten en op tv en staande ovaties op het grote Theaterfestival in Antwerpen."

Drie verhalen en een geprivilegieerd zicht op de sociale structuur van de binnenstad hebben Moyson van het belang van straathoekwerkers overtuigd. "Zij zijn de voelsprietten van onze samenleving. Zij nemen de polsslag en de temperatuur van de stad en gaan daarmee aan de slag. Daar mag gerust wat meer appreciatie voor komen," besluit hij. "Zeker in een stad als Brussel. Deze stad is het laboratorium van de wereld. Er schuilt zo'n enorm potentieel in de diversiteit die hier aanwezig is, maar dan moeten we er wel mee aan de slag."

Mathias Declercq

"Brussel is het laboratorium van de wereld"

Hans Moyson

voor activiteiten naar gemeentelijk, elk jaar aan het einde van de zomer in Antwerpen. Tussen gevestigde waarden, van Jan Fabre tot Compagnie Cecilia, staat dit jaar ook een veelkleurige groep Brusselaars. De een heeft een leven op straat achter de rug, de ander een als ambtenaar, een derde een jeugd in Senegal.

„Een katholieke bankier in een rolstoel en een moslim, samen in de basiliek? Om te *bleiten*, zo *schoon*”

Samen creëren de spelers van het gezelschap Forsiti'A en regisseurs Hans Van Cauwenberghe en Ciska Thomas, in de woorden van de Antwerpse festivaljury, „het summum van participatief theater: allesbehalve medelijden of exotische goedkeuring, maar juist een groot ontzag voor de menselijkheid op scène”.

Het tweetalige muziektheaterstuk heet *C'est pas parce que tu t'arrêtes de pédaler que t'on vélo va*

Zingen op een podium was nieuw voor de meeste acteurs, maar dat hoor je al lang niet meer. © Lief Verbeeck

Brusselaars met allerlei achtergronden vinden elkaar bij Forsiti'A. © Arno Maetens

haal van een gekleurde jongen die een bril opzet om er braver uit te zien en minder vaak door de politie tegengehouden te worden, dat is toch waardevol?” Uit de verhalen van de spelers groeien de liederen en de voorstelling. Van Cauwenberghe: „Het succes maakt enerzijds dat de spelers voelen dat ze van betekenis zijn. Anderzijds ontsluit het de wereld voor het publiek.”

De titel van de voorstelling is het refrein van het lied *Vélo*. „Het vertelt het verhaal van een vrouw die vreest dat ze dezelfde fouten maakt als haar ouders, die haar dom noemden”, zegt Van Cauwenberghe. „Het is niet makkelijk een dergelijke cirkel te doorbreken, zelfs als je alles doet om het te stoppen.” „De zin kan ech-

ter voor iedereen iets anders betekenen”, vult speler Abdoulaye Gueye Badij aan. „Voor mij schept het een beeld van het leven als een afdaling. Je kunt niet alles onder controle houden, maar het is ook niet zo dat elk probleem per se een belemmering hoeft te zijn.”

Na de eerste voorstellingen van *C'est pas parce que...* volgde het televisieprogramma *Iedereen be-roemd* hoe de groep de nummers opnam in de studio. Dat ze vorige maand in Lourdes belandden, was echter toevallig. Hans Van Cauwenberghe kreeg de vraag van bisschop Antwerpen om met zijn koor, Onze Rijkdom, mee te reizen op bedevaart. Toen dat voor de zangers onmogelijk bleek, schoof hij de bal door naar

Forsiti'A. Iedereen was enthousiast en de groep trad drie keer op in Lourdes. „Voor tweehonderd mensen in een rolstoel en hun begeleiders”, zegt Van Cauwenberghe. „Het is schitterend als mensen die het zelf niet makkelijk hebben, anderen troost kunnen bieden.”

De reis was echter meer dan de optredens. „Mensen die voor het eerst de bergen zien, iemand met een verleden op straat die bloemen plukt voor een vrijwilligster, een katholieke bankdirecteur in een rolstoel en een moslim die samen de basiliek bezoeken en over religie praten. Ik vond het om te *bleiten*, zo *schoon*”, zegt Van Cauwenberghe. Gueye Badij: „We waren al een grote familie, maar in Lourdes werd die band nog sterker.”

C'est pas parce que..., op 3 en 4 september op het Theaterfestival in Antwerpen, op 14 oktober in cultureel centrum Jacques Franck in Brussel, op 26 oktober in cultureel centrum Westrand in Dilbeek en op 13 november bij de Vieze Gasten in Gent. Info via 02 512 34 25 of op www.forsitia.org.

Forsiti'A nam ook een cd op met de nummers uit de recente muziektheatervoorstelling. © De Chinezen

*Een vrouw in een rolstoel vertelt.
Ze gaat het liefst naar dansvoorstellingen
kijken. Zij, verondersteld om niets
te voelen, voelt de bewegingen van
de dansers over heel haar lichaam.
Ze voelt zich zoals de schaduwen van
de dansers. Ze gaat met hen mee.*

Freddy: Ik vind het een enorme kans dat we hier mogen staan. Het kan ons misschien laten doorstromen naar een groter en ander publiek dan zij die ons uit Brussel kennen. Het TheaterFestival, dat is een eer. Het doet me zo veel plezier.

Nadia: We staan op het programma naast Jan Fabre en Needcompany: een hele eer. Een erkenning van hetgene wat we er allemaal in hebben geïnvesteerd. De retour is mooi, het was het allemaal waard. Ik herinner me een concert van Pearl Jam waarbij de zanger het publiek bedankte. Ik begreep dat toen helemaal niet. Na deze voorstelling begrijp ik dat wel. Ik wil het publiek ook bedanken.

*De muzikanten spelen strak en gevoelig.
Ze houden in toom en laten begaan.
Ze geven aan en nemen mee.
Het samenspel is ontroerend.*

Mathieu: Toen ik de liedjes voor de eerste keer hoorde, vond ik het straf. Het was apart. Ruw, goe ruw. Ik kreeg kippenvel. En het heeft voor veel zelfreflectie gezorgd. Als professioneel muzikant is deze voorstelling heel interessant. Er zullen altijd foutjes zijn, daarom moet je altijd heel alert en op je hoede zijn. Maar zonder de foutjes zou het niet zijn wat het is.

Freddy: Het kan niet altijd perfect zijn. Dat is het mooie.

Nadia: En Freddy is streng, hé (*lacht*). Freddy kent de teksten van iedereen. Wie wat wanneer moet zeggen en spelen. Achteraf kan je hem al de details vragen. En Freddy, zijn er fouten geweest?

Geen foutjes, als je het mij vraagt. Enkel een mokerslag van jewelste. Eentje waarvan je het nagloeien op je wang liever niet voelt verdwijnen. Hoop, zo veel hoop.

Dit wilden we u niet ontfeggen:

de liedjes- tekst van 'Liberté'.

**D'une grain qui pousse
Je recolte un brin de blé
Je prends mon envolé
Pour me libérer**

**Sur chaque sperme
qui sera vivant
J'écris mon nom,
"Liberté"**

**Sur chaque mur
Sur chaque porte
Sur chaque fenêtre fermée
J'ai envie
D'écrire le mot
"Liberté"**

**Une bouche fermée
A autant le droit de parler
Sans direction
Je continue à marcher**

**Sur chaque cerveau
qui était handicapé
J'écris ton nom,
"Liberté"**

**Un rayon de soleil
apporte le teint bronzé
Le vent qui souffle fait du
bruit dans la cheminée
Sur chaque oreille
qui était infectée
J'écris ton nom
"Liberté"**

Buch Bar

Iedere dag kiest een prominente figuur uit de theatersector zijn of haar favoriete boek of theatertekst uit de collectie van de Buchbar, te vinden in het festivalcentrum.

Wie?

Johan Thielemans
(voorzitter TheaterFestival-jury)

Favoriete boek?

"Ik vond het moeilijk kiezen. Er is zoveel keus. Ik heb mijn oog uiteindelijk op twee boekjes laten vallen. Ik koop ze allebei (*lacht*).

Het eerste is *Trojaanse Vrouwen* van Euripides. Dat zijn vrouwen die slachtoffer zijn geworden van de oorlog. Het sluit heel erg aan bij wat er op dit moment gebeurt, in dezelfde streken nota bene (*Troje lag in het huidige Turkije, red.*). Het blijft dus een actuele tekst. Euripides heeft ook *Feniciëse Vrouwen* geschreven. De grote Vondel heeft daar een prachtige vertaling van gemaakt. Ik vind dat wij onze grote klassieke vertalingen niet genoeg eren. Ik hoop dus in de toekomst een vertaling van Vondel op het podium te zien. Het andere boekje dat ik zou willen kopen is *De andere stem* van Ramsey Nasr. Hij is een van onze beste acteurs en dichters op dit moment. In dit verhaal creëert hij een repliek op *La voix humaine* van Jean Cocteau. Prachtig geschreven. Getuigt van een groot inlevingsvermogen. Ik vind de tekst evenwaardig aan die van Cocteau.

Favoriete koffie?

Een Italiaanse espresso.

Win Win Win

We mogen één gratis exemplaar van de cd van de voorstelling weggeven! Stuur als de bliksem een mailtje naar info@theaterfestival.be met het antwoord op volgende vraag: in welke gewijde plek in Frankrijk speelde Forsiti'A deze voorstelling laatst? Tip: surf naar de website van het gezelschap!

Check de volledige lijst van boeken en theaterteksten uit de Buchbar op: theaterfestivalblog.be/buchbar

Je zegt dat Forsiti'A een typisch Brussels gezelschap is. Is het ook een beetje een ode aan Brussel en aan de Brusselse mentaliteit?

Ja, die mentaliteit hier in Brussel is zo open. Ik leef in Antwerpen en daar vallen vreemdelingen toch nog meer op. Daar vragen ze meteen: "Hé, vanwaar komde ga?" Maar hier in Brussel stellen ze die vraag niet omdat hier zo goed als iedereen een vreemdeling is. In de voorstelling zit een man die uit Afghanistan komt en daar in de gevangenis zat. Als hij spreekt over vrijheid, krijgt dat woord toch een totaal andere betekenis dan als wij zo'n woord in de mond nemen, niet? Op een ander moment in de voorstelling vertelt een vrouw hoe ze zich als kind vastklampte in het café aan de rokken van haar moeder, omdat ze bang was dat die haar zou verlaten. Zulke ervaringen gaan echt heel diep. Maar het is tegelijkertijd ook heel poëtisch. Neem nu de titel van onze voorstelling: dat kan je gewoon toch niet verzinnen?

"We brengen levensliederen die gaan over overleven"

Hoe ga je als componist aan de slag met die ogenschijnlijk alledaagse woorden?

Dat gaat soms heel spontaan. Bij het begin van een repetitie vraagt iemand: "Ca va?" Iemand antwoordt met "Ça doit aller, hé" en er ontspint zich een banale conversatie die eigenlijk heel poëtisch is. Achteraf voeg ik aan deze heel eenvoudige woorden een melodie toe. In de voorstelling zingt Sophie een lied dat even eenvoudig is als mooi: "Laisse moi dans le vide, laat mij even - buiten alle drukte om - in de leegte zijn!". Het doet deugd om zo iets te zien en het is een hele eer om daar bij te mogen zijn.

Wat doet zo'n selectie voor het TheaterFestival met de groep?

De helft van de groep beseft niet wat het TheaterFestival is, maar ze waren er wel allemaal voor de repetitie. Zelf vind ik zo'n selectie natuurlijk wel heel belangrijk. Ik vind het belangrijk dat dit soort projecten nu ook ten volle wordt gewaardeerd. Het is niet van: we zullen die sukkelaars eens iets laten doen, maar juist een signaal van: "Kijk, dat is van een niveau dat ook gezien mag worden". Het moet daarom niet perfect zijn. Je mag in zo'n voorstelling niet te veel willen corrigeren. De kracht van de voorstelling is juist dat je op de scène niets verkeerd kan doen. Als alle zangers stil moeten staan en er is toch iemand die beweegt, dan mag je juist niet tussenkomen! Het is kunst met een hoek af. Een schrijver zei ooit: "Kunst is schoonheid en 'pity', schoonheid met een hoek af, schoonheid met wat mededogen". Schoonheid met een scheur in! Bij ons zijn het mooie scheuren (*lacht*).

Wat leren we van het publiek aan zet?

Vandaag is het TheaterFestival het schouwtoneel voor het Grote Participatiedebat. Een jaar geleden was Het Theaterfestival zelf de plaats van actie voor een participatieproject: Publiek Aan Zet (PAZ).

Marijke Van Eeckhout

PAZ daagt haar participanten uit om een kunstinstelling onder de loep te nemen en experimenten op te zetten om de beleving van het publiek te optimaliseren. Dat kan een eigenwijze visie op tentoonstellingen zijn, maar evengoed een nieuwe manier om het gesprek over een voorstelling te stimuleren. De participanten aan 'PAZ-2 Het Theaterfestival' (na PAZ-1 in M-Museum Leuven) probeerden de drempel van het festival te verlagen en de publieksvriendelijkheid van de theaterbeleving te verhogen. Ze organiseerden ontvoeringen, maakten conversatiemenu's, speelden gastheer en -vrouw, programmeerden performances enzovoort. Zowel de minder ervaren bezoeker als de doorgewinterde theaterliefhebber namen ze daarbij in het vizier. Nieuwsgierig geworden? De participanten bundelden hun ideeën, ervaringen en tips in een inspiratieboekje en dat vind je op www.publiekaanzet.be.

Bleef het daarbij? Zeker niet. PAZ draait om wat kunstinstellingen kunnen leren uit projecten waarin we niet de kunst, maar (een stukje van) de instelling samen met het publiek maken. Hoe kijken bezoekers? Welke noden formuleren ze? Wat vinden ze belangrijk? PAZ-projecten worden daarom steeds geflankeerd door onderzoek. Het onderzoeksverslag van 'PAZ-2 Het Theaterfestival' zal binnenkort verschijnen. Houd onze site in het oog: www.publiekaanzet.be.

Publiek Aan Zet is een project van Mooss en Cera. De kernpartners zijn M-Museum Leuven, Het TheaterFestival, Musée des Beaux-Arts en Musée de la Photographie in Charleroi, en Het nieuwstedelijk.

KUNST JEUGDBEWEGING BAZART

VANAF 1 OKTOBER
ELKE ZATERDAG VAN 14U-17U
VOOR KINDEREN VANAF 6 JAAR
WWW.KUNST-JEUGDBEWEGING.BE

OUDER DAN 16 JAAR? WE ZOEKEN NOG JONGEREN OM
WEKELIJKS DE ACTIVITEITEN TE BEGELEIDEN. MEER INFO?
BAZART@MOOSS.ORG

Vlaanderen
verbeeldt werk

het

VR 2 SEP 2016
DAGKRANT
#HTF16

Op glad ijs met
Suzanne Grotenhuis

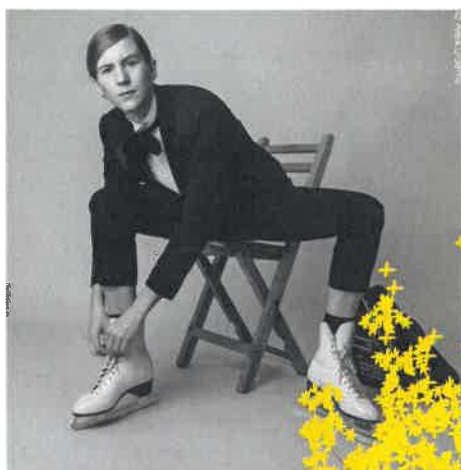
Het nieuwe circus
volgens Alexander
Vantournhout

Zingen met Hans
Van Cauwenberghe

Programmatoren
onder de loep

Theater

Participatie is
dé uitdaging
voor de toekomst

Nederlands
Theaterfestival
van start

Festival

www.theaterfestival.be